№ 19 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՓԵՏՐՈՒԱՐԻ 1 | 1900 | ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՓԵՏՐՈՒԱՐԻ 1 № 19

ՔՍԱՆՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարուան 6 րուբ. Առանձին համարները 5 կոպէկով.
Թղթերամ գրեան են միայն խմբագրատան մէջ.
Մեր հասցէն. Тифлисъ, Редакція «Мшакъ».
կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».
Տելեֆոն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (բացի կիրակի եւ տօն օրերից).
Յայտարարութիւն ընդունւում է ամեն լեզուով.
Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ.
Տելեֆոն № 253.

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Չէ կարելի յետաձգել.—ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Մամուլ. Հայոց ներկայացումները Բագւում. Մեր գիւղական վարք ու բարքից. Թատրոն. Երկրաշարժից վնասվածների օգտին. Նամակ խմբագրութեան. Նամակ խմբագրութեան. Ներքին լուրեր. — ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նամակ Շվէյցարիայից. Արտաքին լուրեր. — ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

ՉԷ ԿԱՐԵԼԻ ՅԵՏԱՁԳԵԼ

Այն շրջանը, ուր տեղի ունեցաւ երկրաշարժը, կատարեալ գիւղական աշխարհ է, որի միակ պարապմունքը գիւղատնտեսութիւնն է։ Այժմ, գարունը մօտենալուն պէս, ինքն ըստ ինքեան հանդէս է գալիս արտերը ցանելու հարցը։ Դա հիմնական և շատ կարեւոր մի հարց է, որի լուծումը անկարելի է յետաձգել։ Ախալքալաքի գաւառի այդ մասը կատարում է իր ցանքսը գարնան։ Լեռնային այդ սարահարթը այնքան ցուրտ է, որ աշնան ժամանակ ցանած հացահատիկների մեծ մասը մրսում է և փչանում։ Գլխաւոր հացահատիկները, որոնցով ապրում է այդտեղի ժողովուրդը, ցորենն է և գարին։

Այժմ հարց է ծագում թէ արդեօք վնասված գիւղերի ազգաբնակութիւնը ունի՞ արտերը ցանելու համար անհրաժեշտ սերմացուի պաշար թէ ոչ։ Յատուկ վիճակագրական հետազօտութիւնը, որ կազմակերպված է Ախալքալաքի մասնաժողովի կողմից, շուտով կը տայ մեզ իր հաշիւների արդիւնքը։ Ցամենայն դէպս, հարկաւոր կը գայ լաւ որակութեան հացահատիկի մեծ քանակութիւն, որի ձեռք բերելու մասին պէտք է հոգալ [illegible]։

Պէտք է նկատել, որ երկրաշարժի [illegible]

[illegible] 20 րուբլի, պէտք է գնահատել օրինակ 24—25 րուբլի։

[illegible]

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Մ Ա Մ Ո Ւ Լ

[illegible]

… սած են համարվում. ում համար է գաղտնիք, որ այդ բառը քաղաքական տիրապետութեան դիմակի դեր է կատարում այժմ երկրագնդի զանազան կողմերում, ոչնչացնելով բարոյականութեան հիմնական գաղափարները։ Փաստեր վերջին 5—10 տարիներում այնքան շատ են հաւաքված միջազգային կեանքի մէջ, որ հազիւ թէ հարկաւոր լինի նրանց յիշատակել մի առ մի։ Հէնց ներկայ պատերազմը մի անհերքելի ապացոյց չէ՞, թէ քաղաքակրթական նպատակները ինչ տեսակ ոճիրներ վարագուրելու համար կարող են գործադրվել։ Եւ ակամայ հարց է ծագում—ինչ է քաղաքակրթութիւնը, մի՞թէ անբարոյականութիւն։ Ինչպէս յայտնի է, Չինաստանն էլ այն երկրներից է, որին ուժեղ եւրոպացիները ուզում են անպատճառ երջանկացնել գրահապատ բռունցքների եւ յափշտակութեան աւետարանի միջոցով։ Այդ ջանքերը, որոնք պարզապէս մի հնադարեան վիթխարի մարմնից չաղ պատառներ պոկելու ջանքեր են, դատապարտեց չինական դեսպանը Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգներում, արտասանելով մի ճառ քաղաքական եւ սօցիալական գիտութիւնների ակադեմիայի տարեկան հանդիսաւոր նիստի մէջ։ Մի ակնարկ գցելով իր հայրենիքի անցեալի վրա, չեշտելով որ եթէ չինական ազգը ամենախորին հնութիւնից պահվել է իբրեւ առանձին պետութիւն—դա պատահական, անհասկանալի բան չէ, այլ հետեւանք ազգի կենսունակութեան, դեսպանը, ինչպէս հաղորդում է «С. Петер. Вѣд.» լրագիրը, ասաց.

Մեզանից քսան եւ հինգ դար առաջ մեր իմաստուն եւ ամենամեծ փիլիսոփայ Կօնֆուցիոսը ասաց. «Ծուռ ճանապարհներով ձեռք բերած հարստութիւնը նոյն ճանապարհներով էլ կը գնայ»։ Դուք էլ ունէք դրա համապատասխան մի ասացուածք. «ամեն մի բարիք, որ չարիքով է ձեռք բերվում, չարիքով էլ կոչնչանայ։» Ազգերը, ինչպէս եւ առանձին անհատները, չը պիտի մոռանան այս. Կօնֆուցիոսի խօսքը, ինչպէս եւ ձեր ասացուածքը, միշտ իրականանում է, եթէ ազգը կամ անհատը անարդարացի կերպով տիրապետում են ուրիշի սեփականութեան վրա։ Մի որ եւ է ժողովուրդ կարող է անուանել իրան շատ բարձր քաղաքակրթված եւ միւսին տալ բարբարոս անունը։ Բայց ինչ է քաղաքակրթութիւնը։ Միթէ նա միայն նշանակում է մեծ ոյժ ունենալ, պաշտպանութեան եւ յարձակման գործիքների մեծ պաշարի տէր լինել։ Ես կարծում եմ, որ քաղաքակրթութիւնը դրանից աւելի մեծ նշանակութիւն ունի։ Քաղաքակրթված ազգը պարտաւոր է յարգել միւս ազգերի իրաւունքները ճիշդ այնպէս, ինչպէս հասարակութեան մէջ մարդը պարտաւոր է յարգել իր հարեւանների իրաւունքը։ Քաղաքակրթութիւնը, ինչպէս ես եմ հասկանում, չէ սովորեցնում ժողովրդին արհամարհել միւս ազգերի իրաւունքները եւ չէ թոյլատրում յափշտակել միւս ազգի սեփականութիւնը հակառակ նրա կամքի։ Շատ ցաւալի կը լինէր, եթէ մարդու իրաւունքների այսքան բացարձակ ոտնահարութիւնը կատարվէր անպատիժ կերպով 19 դարի վերջում։ Ինչ կասէ ապագայ պատմագիրը, երբ կը սկսէ գրել այս դարի դէպքերի մասին։ Միթէ ժամանակ չէ, որ մենք գոնէ ճանաչենք արդարութեան, ճշմարտութեան եւ բաց սրտով գործելու գաղափարները։ Մէն-Ցզի, չինական մեծ փիլիսոփան, 23 դար առաջ այսպէս ասաց. «Ես սիրում եմ իմ կեանքը, բայց սիրում եմ եւ արդարութիւնը. եթէ ես չեմ կարողանում պահել երկուսը միասին, նախապատիւ եմ համարում պահպանել արդարութիւնը եւ կորցնել կեանքը»։ Այժմ եթէ մի ժողովուրդ, որ դաւանում է քրիստոնէութիւն եւ պարծենում է թէ շատ քաղաքակրթված է, իրան թոյլ է տալիս արհամարհել թոյլի իրաւունքները եւ խլել այն, ինչ նրան չէ պատկանում,—աւելի լաւ էր, որ նա այդքան քաղաքակիրթ չը դառնար։ Աւելի լաւ է ապրել Կօնֆուցիոսի եւ Մէն-Ցզիի կանոններին հետեւող ժողովրդի մէջ, որ դաւանում է բարոյականութեան հաւատը, բայց չէ հետեւում նոյն բանին, ինչին հաւատում է։ Տեննիսօնն ասել է. «Եւրոպայի 50 տարին աւելի լաւ է քան Չինաստանի ամբողջ դարեշրջանները»։ Պէտք է փոխել այդ ասացուածքը, պէտք է ասել. «Աւելի լաւ է Չինաստանի 50 տարին, քան Եւրոպայի ամբողջ դարեշրջանները»։

Բարոյական հասկացողութիւնների տեսակէտից հեթանոս չինացին անգամ իրաւունք ունի այսպէս վերաբերվել մեր ժամանակի գովված եւ փառաբանած քաղաքակրթութեան։ Բայց կայ մի հանգամանք, որ մոռացել է չինաց դեսպանը, ինչպէս մոռանում է նաեւ չինական ազգը։ Բարոյական խրատներով այժմ ոչինչ չէ կարելի անել. մենք ականատես եղանք ցնցող, ահռելի տեսարանների, կոտորածների, արիւնահեղութիւնների. բայց ինչ— դրանք քաղաքակիրթ ազգութիւններին նիւթական շահեր միայն տուին, իսկ բարոյականութիւնը, արդարութիւնը խեղդվեցին արեան գետերի մէջ։ Այսպիսի ընթացք ընդունած քաղաքակրթութիւնը սովորեցնում է նաեւ այն, թէ ինչպէս պէտք է պահպանվել իր ամենաթոյլ հոսանքների դէմ։ Ով չէ ուզում կողոպտված լինել, ով հասկանում է, որ սեփականութիւնից չը պէտք է զրկվել, նա պարտաւոր է նոյնպէս քաղաքակրթվել, նոյնպէս ձեռք բերել ոյժ, դիմադրականութիւն։ Չինականութիւնը մինչեւ այժմ շատ քիչ է մտածել այդ մասին. նա համարել է հնութիւնը պաշտելի, ազգերի հետ չխփվելը, քաղաքակրթական եւ կուլտուրական դասեր առնելը՝ յանցանք եւ այդ պատճառով էլ դարձել է դիակ, որի վրա հաւաքվել են պատառներ գզլողները։ Ով չէ ուզում դիակ լինել, պիտի աշխատէ կենդանի մնալ, ապրել. դիմադրականութեան հիւթեր ներս ծծել։

ՀԱՅՈՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ ԲԱԳՒՈՒՄ

Այժմ սկսվել է բենեֆիսների սեզօնը։ Ցիրկի ազդեցութիւններից մէկն էլ այն էր, որ սպասելով Թատրօնի բացման, բոլոր բենեֆիսները ընկան սեզօնի վերջին։ Ցանկանք, որ բենեֆիցիանտների յոյսերը ի դերեւ չելնեն։

Յունվարի 11-ին պ. Վրոյրն էր տալիս իր բենեֆիսը։ Զը նայելով, որ ներկայացումը կազմված էր բարդ եւ հետաքրքիր,—կար մի կտոր եւ Համլետից, այն է՝ Օֆելիայի խելագարութեան տեսարանը, որը պիտի կատարէր տիկին Սիրանոյշը,—թատրօնը լի չէր ամբողջովին։ Բացի Համլետի յիշեալ տեսարանից, որը տիկինը ներկայացրեց իրան յատուկ դրամատիզմով, ամբողջովին խաղացվեցին երկու պիեսներ՝ առաջին անգամ հայերէն,—«Նիօբէ», ֆարս 3 գործ., հեղ. Լեննիի, թարգ. Վրոյրի, եւ «Վերջին հիւրը», դրամա մի գործ., թարգ. պ. Վրոյրի։ «Նիօբէն» եւ «Վերջին հիւրը» հետաքրքրութեան եւ աշխուժութեան կողմից բաւեսներ են. առհասարակ հասարակական գծերը պ. Վրոյրի յատկանիշներն են, որը արտայայտվում է եւ ընտրութեան մէջ։ «Վերջին հիւրը» մի տաղտկալի երկ է, որտեղ նկարագրված է, թէ ինչպէս ողջ առողջ մարդը, առանց մի որ եւ է հասկանալի պատճառի, այնպէս հանգիստ եւ արագ մեռնում է, ինչպէս ուրիշ դէպքերում քնում են։ Միայնակ պատճառն այն է, որ նա թոռան ամուսնութեամբ մնում է բոլորովին միայնակ։ Եթէ այսպիսի դրութիւնները մահացու հետեւանքներ ունենան, մահերի թիւը կը կրկնապատկվի։ Բայց ինկապէս տաղտկալի պիեսայի մէջ կայ մի տարր, որը լարում է հետաքրքրութիւնը եւ մի եւ նոյն ժամանակ զարհուրանք ազդում. մահը պատկերացրած է զոհի (այն անձի, որ պիտի մեռնի) վաղուց վախճանված ծանօթներից մէկի եւ այն եւս կմախքի կերպարանքով. տարօրինակ միստիքական տպաւորութիւն է թողնում մահվան եւ իր զոհի դիալօգը։ Պ. Վրոյրը վերջին հիւրի դերը, իսկ պ. Պետրոսեան կոմսի դերը աջող տարան։

«Նիօբէն» ընդհակառակը մի հաղուագիւտ կենդանի երկ է. դա մի հրաշալի երազի նկարագրութիւն է, որի մէջ չփվում են երկու դարեշրջաններ, ժամանակակից կեանքը իր պրօզայիկ կողմերով եւ հին բանաստեղծական հելլենական դիւթական աշխարհը։ Նիօբէի արձանը տեղափոխութեան ժամանակ փոխադրող ընկերութեան գործակալի բնակարանում դիւցազնուհին յանկարծ արթնանում է եւ առաջ բերում անհաւատալի չփոթութիւն։ Հին դիւցազնուհին չէ զգում, որ հազարաւոր տարիներ են անցել եւ ժամանակակից մարդկանց հետ խօսում է նոյն ոճով, տալիս է նոյն անունները եւ գտնվում է նոյն տպաւորութիւնների տակ, որոնք գոյութիւն ունէին մի քանի հազար տարի առաջ։ Իսկ ժամանակակիցները բոլորովին չեն հասկանում նրա խօսքերը եւ նրան ընդունում են վարժուհու տեղ, որի գալստեան սպասում էին։ Պատուհաններից Նիօբէն տեսնելով ֆայետօններ, բացականչում է. «այդ ինչ յաղթական կառքեր են». իսկ հրդեհաշէջին տեսնելով, ասում է. «վերջապէս ես տեսնում եմ իմ հայրենի երկրի զինւոր»։ Նա խօսում է իր վշտի մասին, որ պատճառեց նրան Ապօլլօնը, սպանելով նրա տասն եւ չորս զաւակներին։ Դրութիւնը բարդվում է նրանով, որ Նիօբէն սկսում է սէր տածել դէպի ապրանքներ փոխադրող գործակալը, որը իր կողմից յուսահատութեան մէջ է գտնվում, թէ ինչ պատասխան պիտի տայ արձանատիրոջ, որը յանձնել է նրան տեղ հասցնելու համար։ «Տիկին, ես ամուսնացած եմ», յայտնում է գործակալը։ «Մեր օրէնքներով դու կարող ես երկու կին ունենալ»,—պատասխանում է Նիօբէն։ Վերջապէս պարզվում է, որ դա երազ էր միայն։

Կոմեդիան աչքի է ընկնում իր կօնստրուկցիայի կատարելութեամբ, գրաւիչ եւ նուրբ հիւմօրով։ Զը նայելով, որ գլխաւոր սիւժետը ֆանտաստիքական է, յարակից երեւոյթները այնքան կենսական են, որ դաւեչտը մի եւ նոյն ժամանակ վարքագրական կոմեդիայի բընաւորութիւն է ստանում։ Բացի այդ նրա մէջ զգացվում է եւ խոր փիլիսոփայական միտք։ Ակամայից մարդ մտածում է. «իւրաքանչիւր դարեշրջան որքան եռանդ է թափում, ինչ կատաղի կռիւ է մղում եւ որքան զոհեր է տալիս իր աշխարհայեացքի, սովորութիւնների, դիցաբանութեան եւ սօցիալական կազմակերպութեան պաշտպանութեան համար՝ միայն նրա համար կարծես, որ ապագայ սերունդներին անհասկանալի, շատ կողմերից նոյն իսկ ծիծաղելի դառնայ։ Մի եւ նոյն ժամանակ մարդ զգում է իր դարեշրջանի ճակատագիրը։

«Նիօբէի» խաղը շատ աջող անցաւ։ Գլխաւոր դերակատարը—տիկին Մայսուրեանցը Նիօբէի դերը կատարեց վեղեցիկ դեկլամացիայով եւ նուրբ ձեւերով. իսկ դիւցազնուհու տրագիքական, անյոյս լացի արտայայտութեան մէջ աչքի ընկնող գեղարուեստականութեան հասաւ. այդ վայրկեանները կարեւոր էին այն տեսակէտից, որ լաւ որոշեցին տիկնոջ ստեղծագործական ընդունակութեան աստիճանը։ Իսկ ինքը՝ բենեֆիցիանտը իրան յատուկ հիւմօրով ներկայացրեց չփոթված եւ տարակուսած ապրանքներ փոխադրող գործակալին։ Լաւ էր եւ օրիորդ Վարդուհին Դարիա Աւետօմեանցի դերում։ Մնացած դերերը աննշան են։ Բենեֆիցիանտին ընծաներ տրվեցին։

Ց. Սաղաթէլեան

ՄԵՐ ԳԻՒՂԱԿԱՆ ՎԱՐՔ ՈՒ ԲԱՐՔԻՑ

(Նամակ Շուշու գաւառից)

Վաղուց է արդէն, որ հարսանիքների սեզօնը սկսվել է գիւղում. զուռնայի ձայնը առանձին կենդանութիւն է տալիս մեր գիւղին։ Այժմ ուրախութեան եւ մուրազին հասնելու ժամանակ է։ Գիւղական երիտասարդութիւնը, որ ամբողջ տարին անց է կացրել Բագու—Բալախանի եւ ուրիշ տեղեր, յետ է դարձել եւ մէկը միւսի առաջ հպարտանալով ամուսնանում է։ Կողմնակի նայողը կարող է ուրախանալ տեսնելով, թէ ինչպէս ուրախ զուարթ քեֆեր սարքելով պսակվում են, բայց եթէ մի քիչ խորը նայենք, կը տեսնենք, որ արտաքուստ չըլացուցիչ ուրախութեան եւ երջանկութեան տակ գտնվում է լաց եւ արտասուք։ Մեր գիւղական երիտասարդները մեծ մասամբ, եթէ ոչ բոլորը, գալիս են գիւղը հիւանդ եւ փչացած կազմուածքով։ Բագու—Բալախանի ապա-

նում են մեր երիտասարդներին թէ՛ ֆիզիքապէս եւ թէ՛ բարոյապէս։ Ցետ են գտնւում մեզնից այն ժամանակ, երբ հիւանդանում են, եւ հիւանդանում են կարծես նրա համար, որ պասկէին։ Քանի նրանք առողջ են, չեն էլ մտածում պաշտպանելու մասին, բայց որ հիւանդացան, մանաւանդ վեներական ախտով, առանց տատանւելու դիմում են [illegible], տանելով նրա մէջ... թոքախտը միշտ։

Անհամեմատ են, կարող էք երեւակայել—թոքախտի համար. եւ սա գլխաւոր դրդիչ պատճառն է մեր երիտասարդների համար, մանաւանդ այն երիտասարդների, որոնք յագեցրել են իրանց ծարաւը Բաղու-Բալախանեան լուսաւորութիւնից։ Բերեմ մի օրինակ։ Անցեալ տարի մեր գիւղի երիտասարդներից մէկը աստուծոյ հիւանդացել է Բաղւում վեներական ախտով եւ փոխանակ դիմելու բժշկին, վերադարձել է ծննդավայրը իր նորապսակ կնոջ մօտ բժշկուելու. բայց ինչ առնել կուզէ, չանցած մի շաբաթ՝ խեղճ կինը վարակւում է, [illegible] հիւանդութեան ճանկերում, [illegible] ուրիշ նման։ Մօտ օրեր այդ «լուսաւորված» երիտասարդներից մէկը, որ [illegible] կոկկաւանան ձաղի ու [illegible] (маяріа) վեռում է կարգին բժշկելու, վերջը [illegible] կատարվում է եւ նա չանցած մի քանի օր իր վաղուց ընդած մատաղահաս աղջկայ հետ պսակված է. բժշկելու [illegible], բայց [illegible] նրանից չէ հեռանում եւ նա, որպէս [illegible] 84 [illegible] մի օր, [illegible] մէջ. [illegible] բարոյական [illegible]

Մի ուրիշ դէպք եւս. [illegible] չանցած [illegible] կինը, որը [illegible] է [illegible] 2 տարի է [illegible] բժշկելու [illegible] ծննդավայրը [illegible] է. կինը [illegible], բայց նա [illegible] հիւանդութեան [illegible] եւ արդէն [illegible]

Ահա են այդ տեսակ օրինակները, բայց բաւական են եւ այս մի քանիսը։ Այս անհանասնութիւնները ունեն եւ մի [illegible] կողմ, որ յատուկ է միայն բարբարոս ազգերին, դա կապակցութիւններն է։ Մեզանում 15 տարեկան անցած աղջիկը արդէն [illegible] 11—15 տարեկան աղջիկներին [illegible] 25—35 տարեկան երիտասարդների հետ։ Երբ [illegible] այդ պատճառներից [illegible] բարդութիւնները, նրանք փոխանակ [illegible] ծնողները են վիրաւորւում, ասելով. «բան չունեն, [illegible]» եւ թէ [illegible] է պատկանում աղջիկ [illegible] ընտրելու։

Ս. Վարդապետեանց

ԹԱՏՐՈՆ

Թիֆլիսի թատրոններում չարունակ բենեֆիսներ են լինում։ Անցեալ հինգշաբթի, յունվարի 27-ին, վրաց արտիստների թատրոնում կայացաւ դերասան Գ. Եմինանովի բենեֆիսը։ Այդ երեկոյ ներկայացնում էին մասնակցութեամբ Վ. Ալէքսէյեւ-Մէսխիեւի, որը հրաւիրված էր Քութայիսից, Գուցկովի յայտնի Ուրիէլ Ակօստան։ Ակօստայի դերը խաղում էր Ալէքսէյեւ-Մէսխիեւը եւ [illegible] մեծ տպաւորութիւն [illegible] խաղով։ Սա [illegible] չէ, սա [illegible] զարգացումն [illegible] է, որ Ալէքսէյեւ-Մէսխիեւի մի այդպիսի [illegible] ընկնող [illegible] մէջ։ Մի առ [illegible] բոլոր կողմերը դժուար է. դերասանը մեծ աջողութիւն ունեցաւ մանաւանդ չորրորդ գործողութեան մէջ, Ուրիէլի դերում։ Սովորականից լաւ էր տ. Գարգարեթէլի, թէեւ անտեղի ձեռքերի շարժումը վատ տպաւորութիւն էր թողնում, որի վրա հարկաւոր է ուշադրութիւն դարձնել։ Պ. Ղիփիանի, դօկտոր Դէ-Սիլվայի դերը տարաւ մինչեւ վերջը չատ խեղացի, իսկ ինքը բենեֆիսեանտը այդ երեկոյ առանձնել էր երկու դեր՝ հօր եւ ծեր քահանայապետի դերերը։ Ժողովուրդը մեծ սիրով եւ ծափահարութիւններով ընդունեց բենեֆիցիանտին եւ մատուցեց նրան մի քանի թանգագին ընծաներ։ Թատրոնը ծայրէ ծայր լի էր եւ չատերը տոմսակ չը գտնելու պատճառով՝ տուն վերադարձան։

Նոյն թատրոնում, ուրբաթ, յունվարի 28-ին, կայացաւ օր. Վարդիթերի բենեֆիսը. յարգելի դերասանուհին ընտրել էր իր բենեֆիսի համար Օստրովսկու «Անմեղ մեղաւորներ» կոմէդիան, որի, ի դէպ է ասել, թարգմանութիւնը վատ է կատարված։ Օրիորդը աջող տարաւ իր դերը, մանաւանդ չորրորդ գործողութեան մէջ։ Լաւ էր, ինչպէս եւ միշտ, տիկ. Զաբէլ Գալչինայի դերում։ Մնացածների մասին լաւ է չը խօսել, միայն այսքանը կասենք, որ այդ տեսակ ներկայացումները աւելի կը վնասեն թատրոնական գործին։ Երկուսից մէկը՝ կամ դերասանները չեն հասկանում իրանց գործը կամ հասկանում են եւ ծաղրում են ժողովրդին։ Բայց սրա մասին առիթ կունենանք ուրիչ անգամ աւելի մանրամասն խօսելու։ Թատրոնում ժողովուրդ քիչ կար։

Thaleia

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՑ ՎՆԱՍՎԱԾՆԵՐԻ ՕԳՏԻՆ

Ստացանք երկրաշարժից վնասված գիւղացիների օգտին հետեւեալ նուէրները.

Աստրախանից՝ 200 րուբլի (տես ներկայ համարի Նամակ խմբագրութեան)։

Այգեհատ գիւղից՝ Մ. Շահվերդեանի միջնորդով, փոքրիկ հասարակութեան նուիրած 12 ր. 15 կոպ.։

Ղզըլ-Արվատից՝ Ս. Հայրապետեանից 12 ր. 70 կոպ. նուիրատուներն են. Ց. քահ. Աղբալեանց 1 ր., Ղ. Տէր-Ղուկասեան, Գր. Ցակովլեան, Ա. Աստուրեան, Գր. Տէր-Դանիէլեան, Ց. Մխիթարեան, Ս. Հայրապետեան, Ոմն, Ստեփան եւ Բէկլար, տ. Ս. Մխիթարեան 1-ական րուբլի, Վ. Գրիգորեան, Ա. Աւետիսեան, Գ. Ամիրջանեան, Ա. Ցարութիւնեան 50-ական կ., Ա. Մանասեան, Խ. Բաղդասարեան, Սմբատ 20-ական կ., Մ. Ասլանեան 10 կ.։

Մայկոպից՝ Ս. Գուրջեանից 56 րուբլի. նուիրատուներն են. Ե. Մնացականով 10 ր., Ս. Կարապետով, Ս. Չիպիչով, Ց. Աւետիսեան 5-ական ր., Վ. Սագինեան 3 ր., Ս. Գուրջեան 2 ր. 50 կ., Ց. Մնացականով, Լօրիս-Մէլիքեան, Հ. Կարապետեան, Ս. Սարմաքեղեան 2-ական ր., Ս. Սիմօնեան, Ա. Սարգսեան, Տէր-Ազարեան, Գաբլանեան, Դ. Մավրեան, Ս. Սահակեան, Պ. Տէր-Պետրոսեան, Ա. Բաղդասարեան, Ա. Աւետիսեան, Ց. Ցովհաննիսեան, Ա. Րէեզեան, Մ. Երամով, Մ. Տերզեան 1-ական ր., Տարագով, Մ. Սիմօնով, Երամով, Ե. Մալօեվ, Գ. Կարապետով, Ջ. Րոստոմով, Ս. Միրիմանով, Էլֆանդ, Ա. Բաբաջանով 50-ական կ.։

Զարդախլու գիւղից (Գանձակի գաւառ) 71 ր. 23 կոպ. նուիրատուներն են. Խ. Թայիրեանց 15 ր., տիկ. Մարիամ Թայիրեանց 10 ր., Հ. Գաբրիէլեանց 5 ր., Խ. Ղարախանեանց 2 ր., Պ. Մանասեանց 2 ր., Պ. Բաբաջանեանց 2 ր., Մ. քահ. Տէր-Ստեփաննոսեանց, Գ. քահ. Մանասեանց, Ց. Եգանեանց, Գ. Տէր-Մակարեանց, Ա. Բաբաջանեանց, Ց. Բաբաջանեանց, Ղ. Մանասեանց, Պ. Բալաբէկեանց, Ց. Բալաբէգեանց, Ա. Առաքէլեանց, Պ. Վիրապեանց, Ամրահ Հաջի-Իմամղուլի-օղլիի, Գ. Կարապետեանց—1-ական ր., Շ. Գրիգորեանց, Ջ. Եգանեանց, Մ. Դանիէլեանց. Ս. Մարտիրոսեանց, Ց. Ցակովբեանց, Պ. Մարտիրոսեանց. Ն. Ներսէսեանց, Ա. Աթաբէկեանց, Ղ. Ղազարեանց, Խ. Մաթէոսեանց, Բ. Գիւլումեանց, Տիրուհի Ովաննես Մանասեանց, Ս. Մոսիեանց, Ե. Մարօտովիչ (ռուս), Ի. Ղազախչիեանց, Ց. Մարտիրոսեանց, Պ. Տէր-Մակարեանց, Ա. Մարտիրոսեանց, Խ. Սարգսեանց, Ա. Առաքէլեանց, Վ. Ցակովբեանց —50-ական կ., Վ. Պօղոսեանց, Ս. Ցովսէփեանց—40-ական կ., Ա. Եգանեանց 30 կ., Ս. Առաքէլեանց 25 կ., Գ. Սարգսեանց, Գ. Վերդիեանց, Ի. Մարտիրոսեանց, Ա. Առաքէլեանց, Ղ. Վարդազարեանց, Ա. Մազմանեանց, Պ. Սիմէօնեան, Ց. Առաքէլեանց, Ա. Բաղիրեանց, Ն. Մինասեանց, Ս. Մովսէսեանց, Մ. Մարգարեանց, Ս. Մինասեանց, Ա. Եփրեմեանց, Ա. Գէորգեանց, Ց. Հայրապետեանց, Ց. Բաղրամեանց, Մ. Պապիեանց, Ա. Մովսէսեանց, Պ. Բայանդուրեանց, Ա. Մնացականեանց, Ց. Մանասեանց, Ց. Վիրապեանց, Մ. Վիրապեանց, Ի. Առափելեանց, Ց. Պետրոսեանց, Ա. Աթաբէկեանց, Մ. Պետրոսեանց, Ս. Ցովսէփեանց, Ղ. Գէորգեանց, Ս. Վերդիեանց, Ղ. Սարգսեանց, Ա. Գրիգորեանց, Ա. Խաչատրեանց, Ա. Ոսկանեանց, Θ. Колькинъ, Θ. Даніиловъ, А. Рѣпнинъ, И. Малаховъ, Θ. Журавлевъ—20-ական կոպէկ, Մ. Մովսէսեանց, Խ. Բաբաջանեանց, Ս. Ցովհաննիսեանց—15-ական կոպէկ, Մ. Ցարութիւնեանց 16 կ., Ա. Աւագեանց, Գ. Սարգսեանց, Ս. Վերդիեանց, Մ. Համբարձումեանց, Ա. Բաղրամեանց, Ղ. Քօչարեանց, Ս. Մարտիրոսեանց, К. Поповъ, М. Маловъ, Катeльниковъ, Θ. Териховъ, Г. Агафеловъ, А. Габатовъ, Н. Стрѣляевъ, Г. Агафовъ—10-ական կոպէկ, Ց. Բաքիրեանց 7 կ., Ա. Բաղրամեանց 5 կ., Ց. Բաղրամեանց 5 կ., И. Зайцевъ 5 կ., Е. Каискинъ 5 կ.։

Հնչեշտից՝ (Բեսարաբիա) Ց. քահ. Զուբարեանից 47 ր. 50 կոպ. նուիրատուներն են. Գ. Մանուկ-բէյ 10 ր., Վ. Գրիգորեան 3 ր., Ց. քահ. Զուբարեան, А. Носальскій. И. Лебедевъ, Н. Лебедевъ 2-ական ր., Թ. Լերեդեանց 1 ր. 50 կ., Գ. Երամիչեան 1 ր. 30 կ., Ց. Գրիգորեան, Խ. Ցարութիւնեան, К. Діэттъ, Ց. Աւագեան, А. Гончарь, В. Гончарь, Գ. Բաղիկեան, Տ. Խաչատրեան, Ա. Ալմազեան, Տ. Ադամեան, Ն. Ադամեան, Ս. Աւագեան, Կ. Գէօրգիեվիչ, Կ. Երամիչեան, Մ. Ապտիչեան, Միրզաեան, Ց. Միրզայեան, Կ. Միրզայեան, Ց. Միխասեան 1-ական ր., Ց. Ցարութիւնեան, Ց. Քչլեան, Ց. Անտոնեան, Մ. Քիւրքչեան, Գ. Գրիգորեան, Ա. Գրիգորեան, Օ. Դեսպոտեան, Մ. Բաբադիլեան, Ե. Աւագեան 50-ական կ., Ց. Գրիգորեան 20 կոպ.։

Ընդամենը 399 րուբլի 58 կոպ.։

Մինչեւ այժմ ստացել ենք 21961 ր. $60^1/_2$ կոպէկ, երեք ոսկի ռուպի եւ 50 իտալական լիրա։ Ուղարկել ենք 20,000 րուբլի։ Մեզ մօտ մնում է 1961 ր. $60^1/_2$ կ., երեք ոսկի ռուպի եւ 50 իտալական լիրա։

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Աստրախան, յունվարի 19-ին

Աստրախանցի ռուս վաճառական Լէօնտիյ Եպիֆանովիչ Եպիֆանով երէկ յանձնեց ինձ յօգուտ Ախալքալաքի գաւառի երկրաշարժից վնասվածների երկու հարիւր րուբլի, որ եւ ուղարկելով խմբագրութեանդ՝ խնդրում եմ հասցնել յիշեալ վնասվածներին օգնող մասնաժողովին։

Արխիմանդրիտ (?) Արիստակէս արքեպիսկոպոս

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Թիֆլիս, յունվարի 21-ին

Զարմանքով կարդացի «Մշակի» 15 №-ի մէջ՝ Ցովհաննէս քահանայ Մարտիրոսեանցի նամակը, որով բողոքում է ինձ դէմ, ասելով, որ ես յունվարի 23-ին ծխական ժողով եմ հրաւիրել, առանց իր ծխականների մասնակցութեան։ Եւ որովհետեւ այդ ժողովին նախագահել է թեմակալ առաջնորդը, դուրս է գալիս, որ երեցփոխը կարող էր եւ իրաւունք ունի ինքնագլուխ ժողովի հրաւիրել եւ եկեղեցու բոլոր ծխականներին եւ թեմակալ առաջնորդին։ Թողնելով, որ այսպիսի անհեթեթութեան վրա մտածէ ինքը ընթերցողը, կասեմ որ իրողութիւնը հետեւեալն է։

Երեցփոխական պաշտօնիս մէջ մտնելու օրից առաջին պարտքս համարեցի հետաքրքրվել եկեղեցու հաստատված մակարդակով։ Ես գտայ, որ մեր ապագայ եկեղեցին պիտի լինի անշուք եւ հայկական ճարտարապետութեան ոճից զուրկ։ Մի եւ նոյն ժամանակ տեսնելով, որ մակարդակը խիստ քննադատել է եւ չինութեան մասնաժողովի անդամ ճարտարապետ պ. Ն. Գրիգորեանը, սրբազան պարտականութիւն համարեցի խորհրդակցել մի քանի մասնագէտների եւ բանիմաց, եկեղեցու գործերով հետաքրքրվող ծխականների հետ։ Մտադրութիւնս յայտնեցի եւ սրբազան առաջնորդին, որ ամենայն հաճութեամբ վերաբերվեց ցանկութեանս եւ պատուիրեց եկեղեցի հրաւիրել մասնագէտներ եւ մի քանի ծխականներ, որոնք կարող կը լինէին օգտակար լինել վճռելիք հարցերի գործնական լուծմանը, եւ խօսք տուեց ներկայ լինել այդ խորհրդակցութեանը։ Այդ մտքով հրաւէր ուղարկեցի մօտ 25 ծխականների, անունները քաղելով անցեալ արձանագրութիւններից, առանց ուշադրութիւն դարձնելու, թէ հրաւիրվածները որ քահանայի հովւութեան են պատկանում, իսկ իբրեւ ծուխ, իմ խորին համոզմունքով նրանք պատկանում են եկեղեցուն եւ ոչ թէ քահանային։ Այս խորհրդակցութեանը ներկայ են եղել, ինչպէս երեւում է արձանագրութիւնից, ինձ հոգի, բացի քահանաներից։ Ահա բոլոր եղելութիւնը։

Երեցփոխ Քամոյեանց եկեղեցու՝

Առ. Վարդապետեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մեզ հաղորդում են, որ հեռագրական հաղորդակցութիւնը Ռոստովի եւ միւս գծերի մէջ կտրված է, այնպէս որ հեռագիրները կարող են Թիֆլիսում ստացվել միայն հեռաւոր գծերով, մեծ շրջաններ կազմելով։ Այդ պատճառով ուշացած գործակալութեան հեռագիրները պէտք է ուշանան մի երկու օր։

—

Մեզ հաղորդում են, որ ալէքսանդրօպօլցի մի արհեստաւոր պատրաստել է Պարիզի ցուցահանդէս ուղարկելու կենտրոնական մի ուռկան, որը հնարաւորութիւն է տալիս գիչերը որսալ ձուկ վառված լապտերի միջոցով, որն առանց վնասվելու ընկղմվում է ջրի մէջ։

—

Մայրաքաղաքի լրագիրները հաղորդում են, թէ յայտնի ռուս հրատարակիչ Պավլէնկով, որը նորերս վախճանվեց Նիցցայում, իր ամբողջ կարողութիւնը կտակել է ռուս գրական գործիչների փոխադարձ օգնութեան դրամարկղին։ Մի ուրիշ բարեգործ, նորերումս վախճանված տիկին Մեդվեդնիկօվան, յօգուտ Մոսկվա քաղաքի կտակել է 1,900,000 րուբլի, որպէս գի Մոսկվան այդ գումարով պահէ մի հիւանդանոց, եւ 100,000 րուբլի. յօգուտ Մոսկվայի չքաւորների։

—

Ինչպէս յայտնի է, Ռուսաստանի ներքին նահանգներից մի քանիսում մասնաւոր մարդկանց արգելված է խմիչքեղէն վաճառել։ Խմիչքեղէններ վաճառելու իրաւունքը պատկանում է բացառապէս ֆինանսների մինիստրութեանը։ Այդ օրէնքը դրված էր որպէս ժամանակաւոր փորձ գինեմներում տեղի ունեցող արբեցողութեան առաջն առնելու համար։ Այժմ, ինչպէս ասում են մայրաքաղաքի լրագիրները, ֆինանսների մինիստրութիւնը, աջող համարելով այդ փորձը, վերջնականապէս վճռել է 1902 թւականից խմիչքի արքունական մենավաճառութեան օրէնքը մտցնել ամբողջ Ռուսաստանում։

—

«Սիմէնս եւ Գալսկէ» ֆիրմայի կողմից Թիֆլիսի քաղաքային վարչութեանը ներկայացրած հաշւում՝ Թիֆլիսում էլէքտրական լուսաւորութիւն մտցնելու բոլոր ծախսերը, քաղաքային վարչութեան առաջարկած պայմանների համաձայն, հաշւած են 370,000 րուբլի։ Ֆիրման համաձայնվում է այդ գումարի վճարն ստանալ մաս-մաս, տասը տարվայ ընթացքում, չը վճարած կումարի վրա հաշւելով $5^0/_0$։

—

Անդրկովկասեան երկաթուղու բոլոր գծերի շահագործութիւնից անցեալ 1899 թւականի ընթացքում ստացվել է 21,098,000 րուբլու արդիւնք։ Նոյն գծերի վրա ծախս է եղել 11,127,000 րուբլի, ուրեմն արքունական գանձարանը անդրկովկասեան երկաթուղուց մօտ 10,000,000 րուբլու զուտ արդիւնք է ունեցել։

—

Երգիչ Ա. Կոստանեանի մասին «Днѣпровская Молва» չաբաթաթերթը, որ լոյս է տեսնում Եկատերինօսլավ քաղաքում, կարդում ենք հետեւեալը. «Կոստանեան աւելի ու աւելի գրաւում է հասարակութեան համակրութիւնը։ Երգիչը ամեն մի դեր կատարում է երաժշտականութեան տեսակէտից չատ բարեխիղճ կերպով։ Երեւում է, որ Կոստանեան, չը նայելով իր գեղեցիկ պատրաստութեան, դարձեալ չէ դադարում աշխատելուց, որի չնորհիւ դժուար կըտորները կատարվում են վստահութեամբ եւ հանգիստ»։

—

Մեզ խնդրում են հաղորդել, որ այսօր, երեքշաբթի, փետրվարի 1-ին, նշանակված է կովկասեան Գիւղատնտեսական ընկերութեան մէջ խորհրդակցութիւն, որի գլխաւոր նպատակը կը լինի որոշել թէ ինչ եղանակով կարելի է կանոնաւոր կերպով տեղեկութիւններ ստանալ կենսական եւ գիւղատնտեսական արդիւնքների գների մասին։ Խորհրդակցութեան կարող են մասնակցել եւ կողմնակի անձինք։ Սկիզբն է երեկոյեան 8 ժամին։

—

«Тифлисскій Листокъ» լրագրին հեռագրում են Շուշուց, թէ զինւորական դատարանը յունվարի 28-ին կախաղանի դատապարտեց տաժանակիր աշխատանքներից փախած Ղոլուչ եւ Մահմէդ-Սաֆար-օղլի յայտնի աւազակներին, իսկ նրանց ընկեր Մաչադի-Աբասին՝ տաժանակիր աշխատանքի ցմահ։

—

Անցեալ 1899 թւականի ընթացքում Գրօզնայի նաւթահորերից ստացված է ընդամենը 24,200,000 պուդ նաւթ։ Որովհետեւ այդ նաւթահորերը գտնվում են Տերսկի զօրքին պատկանող հողերում, ուստի եւ զօրքը որոշեալ արդիւնք է ստանում նաւթարդիւնաբերողներից։ 1899 թ. ընթացքում զօրքը ստացել է 631,894 ր. 14 կ. արդիւնք։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՇՎԷՅՑԱՐԻԱՅԻՑ

Ժընեվ, յունվարի 18-ին

Ախալքալաքի գաւառի աղէտը այստեղ էլ արձագանք գտաւ հայ ուսանողութեան մէջ։ Այստեղ էլ փող հանգանակվեց յօգուտ վնաս-

վաճնեքի։ Մի փոքրիկ գումար անշուշտ, բայց [illegible]

[illegible]

Այս տարի երեկոյթը տեղի ունեցաւ յունուարի 24-ին [illegible]

[illegible]

Տ. Յովհաննիսեան

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Գերմանական նոր փոխառութեան մասին «Kölnische Zeitung» [illegible] 1892 [illegible] 500,000 [illegible] 80 [illegible] $22^1/_2$ [illegible] 5% [illegible] 75 [illegible]

1892 թւինը, ուստի եւ դրանից յետոյ կը վերացվի Ցարսխանի եւ Պարսից ծոցի մաքսային արդիւնքների վրա եղած արգելքը։ Ինչպէս յայտնի է, Պարսկաստանը պարտաւորվում է չը դիմել այսուհետեւ ոչ մի արտաքին փոխառութեան՝ մինչեւ լիովին վճարված չը լինի ռուսականը։

—Անգլիական լրագիրների հաղորդած տեղեկութիւնների համաձայն՝ մինչեւ վերջին կռիւները, որոնք տեղի ունեցան Սպիոնսկօպի եւ Սպրունտի մօտ, անգլիական զօրքի բոլոր կորուստները հաշւում են 8,891 մարդ։ Այս թւից սպանվածներ 1,436, վիրաւորվածներ 4,497, անյայտ կորածներ 2,565 եւ զանազան հիւանդութիւններից մեռածներ—393։ Վերոյիշեալ կռիւներից յետոյ այս թւերին պէտք է աւելացնել էլ 769 հոգի։ Այսպիսով մինչեւ փետրվարի 1-ը (նոր տոմարով) անգլիացիների ընդհանուր կորուստի թիւը 9,660 է։

—Բելգիական «խաղաղութեան դաշնակցութեան» կողմից Միացեալ-Նահանգների նախագահ Մակ-Կինլէյին ուղարկվելիք ուղերձի տակ ստորագրութիւնների թիւը այժմ հասել է կէս միլիոնի։ Մօտ օրերումս ուղերձը կը յանձնվի Բրիւսէլի ամերիկական դեսպանին՝ Վաշինգտոն ուղարկելու համար։

—Հարկօրտի թոյլ յարկակումները, որպէս հեռագրում են Новости» լրագրին Լօնդօնից, միայն նպաստեցին Չեմբերլէնի ճառի աջողութեանը. «Daily Mail» լրագիրը, որ քանի մի օր առաջ անարգանքներ էր թափում Չէմբերլէնի վրա, աքանչանում է այժմ նրա ճառով եւ նախագուշակում է, թէ Չէմբերլէնը անգլիական մինիստր-նախագահ կը դառնայ։

„ՄՇԱԿԻ“ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

28 յունվարի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Ցունվարի 27-ին Ձմերային պալատում Նոյա Մեծութիւնների մօտ կայացաւ պարահանդէս։

ԼՕՆԴՕՆ։ Սպիրմանսկամպից ստացված հեռագիրներում հաղորդվում է, թէ բօէրների հետ կռւին մասնակցում էին նաեւ զինաւորված կաֆրներ, որոնք վիրաւորեցին մի անգլիական օֆիցէրի։

Երեկոյեան լրագիրներում տպագրված է մի հեռագիր Ստերկստրօմի բանակից, թէ բրիտանական մի պահնակ խումբ, որ բաղկացած էր մի սէրժանտից եւ վեց զինւորներից, երէկ առաւօտեան գերի ընկաւ թշնամու ձեռքը։

ԿԱԼԿԱԹԱ։ Հնդկական զօրքերի գլխաւոր հրամանատար Լօկկարտ ծանր հիւանդ է։

ՄՕԴԴԵՐ-ՌԻՎԷՐ։ Երէկ ամբողջ օրը Մակդօնալդը ստիպված էր պաշտպանվել թշնամուց։ Անգլիացիները 50 հոգի կորցրին։

ԼՕՆԴՕՆ։ Ցունվարի 27-ին, Դուրբանից «Standard» լրագրին ուղարկած հեռագրով հաղորդվում է, թէ Նօնգվենիում, զուլուսների երկրի սահմանում, բօէրները մեծ գործունէութիւն են ցոյց տալիս։ Այդ պատճառով այնտեղ ուղարկվեց կամաւորների մի զօրաբաժին թընդանօթների հետ միասին, որին յանձնարարվեց հսկել պահակակէտերի վրա եւ արգելել թշնամու շարժման դէպի առաջ։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Հրատարակված է հետեւեալ Բարձրագոյն հրամանը։ Պետական 100, 25, 10 եւ 5 րուբլիանոց թղթադրամները փոխելու համար վերջնական ժամանակամիջոց նշանակվում է 1901 թւի դեկտեմբերի 31-ը։ Այդ թղթադրամները արձակված են 1868 թւին կայացած բարձրագոյն հրամանի զօրութեամբ։

Ակադեմիկոս Սուխոմլինովին հրամայված է է նախագահել գիտութիւնների ակադեմիայի ռուսաց լեզուի եւ գրականութեան բաժանմունքում։

ԼՕՆԴՕՆ։ Համայնքների ժողով։ Ուինդգէմը պատերազմի սկզբից անյայտ կորած օֆիցերների եւ զինւորների թիւը սահմանափակում է 2,283-ով, իսկ թէ որքան պատերազմական գերիներ կան Պրետօրիայում—կառավարութեան անյայտ է։ Իր ճառի մէջ նա ասաց, թէ երեք շաբաթից յետոյ Հարաւային Աֆրիկայում 180,000 զինւոր կը լինի։ Բացի դրանից վճռված է արդէն ուղարկել էլի 17 բատալիօն անկանոն զօրք եւ 3,000 եօմանրի, հետեւապէս զօրքերի ընդհանուր թիւը կը հասնի 194,000-ի։

ՊԵԿԻՆ։ Երէկ հրատարակված է հրաման, որով պետական պաշտօն խնդրողների համար վերականգնվում է նախկին հարցաքննութիւնը հին առարկաներից՝ համաձայն կօնֆուցիուսի ուսուցման։ Ապա սահմանվում են պատիժներ նոր ուսմունքների համար։ Հրամանը համարվում է թշնամական բացարձակ գործողութիւն՝ ուղղված արեւմտեան գիտութեան դէմ։

ՍՕՖԻԱ։ Սիստօվայի եւ Նիկօպօլիսի մէջտեղում՝ Դունայ գետը դուրս գալով ափերից հեղեղել է բազմաթիւ գիւղեր։ Ջրի մակերեւոյթը ութ մետր բարձր է սովորականից։

ԼՕՆԴՕՆ։ «Standard» լրագրին հեռագրում են Սպիրմանի մօտ գտնվող բանակից հետեւեալը. «Այն ժամանակ, երբ 11-րդ բրիգադան կեղծ յարձակումն էր կատարում, միացեալ ընտիր հետեւակ զօրքը, որ չաբաթ գիշեր լոյս կիրակի բանակած էր Ալիս գետի ափերում, առաջ գնաց Էվարտսկօպի սարոտով թշնամու աջ թեւի ուղղութեամբ եւ մօտեցաւ Վաալ-Կրանցին, որը գտնվում է Լէդի-Սմիթի ամենակարճ ճանապարհի վրա։ Երկու ժամվայ ընթացքից յետոյ՝ նա մօտեցաւ բօէրներին այնքան, որ մեր զօրքի եւ թշնամու մէջտեղում հրացանաձգութեան մի ասպարէզ մնաց միայն։ Մերձակայ բլուրն առնվեց սուիններով։ Համարեա միաժամանակ հրացանաձիգ բրիգադան, որ առաջ էր գնում երկար լեռնային շղթայի ուղղութեամբ, մաքրեց երկրորդ բլուրը։ Ցունվարի 25-ին, ժամը 4-ին կէսօրից յետոյ, բօէրները լարեցին իրանց բոլոր ոյժերը անգլիացիներից յետ առնելու համար Վաալ-Կրանցը, բայց յետ մղվեցին։ Անգլիացիների կորուստը համեմատաբար չնչին է։ Դուրգամեան հետեւակ զօրքը յարձակման ժամանակ քանի մի գերի վերցրեց բօէրներից։ Թշնամին, ինչպէս եւ միշտ, կռւում էր չափազանց յամառութեամբ։

«Times» լրագրին հեռագրում են Սպիրմանի բանակից, թէ բօէրների դիրքերը լեռնային շղթայի վրա սաստիկ ամրացրած էին եւ ձգվում էին երեք մղոն Սպիօնսկօպից դէպի արեւելք։ Կեղծ յարձակումը կատարեց Ուայլնի բրիգադան, իսկ գլխաւոր յարձակումը—Լիտտլտօնի բրիգադան։

ԲԵՐԼԻՆ։ Կայսերական սէյմն սկսեց Նաւատորմի ուժեղացման ծրագրի առաջին ընթերցումը։ Պետական քարտուղար Տիրպից ասում է. «Վերջին երկու տարվայ նշանաւոր անցքերը նաւատորմի ուժեղացման անհրաժեշտութիւնը ապացուցեցին այնպիսի պարզութեամբ, որ Գերմանիայում շատ եւ շատ անձինք ճանաչեցին այդ անհրաժեշտութիւնը։ Սկզբունքով երկիրը պէտք է ի նկատի առնի ամենավտանգաւոր թշնամուն։ Ցանձնաժողովը դեռ եւս պէտք է քննէ այն հարցը, թէ կարելի է արդեօք բաւականանալ նաւատորմը կրկնակի ուժեղացնելով, թէ դրանով այժմ գոյութիւն ունեցող վտանգների առաջը կառնվի, կամ գոնէ բաւականաչափ կը նուազեն վտանգները։ Կառավարութիւնը հաստատապէս համոզված է, թէ անհրաժեշտ է ուժեղացնել նաւատորմը. աւելի երկար նա չէր կարող սպասել»։ Շեդլեր (կենտրօն) մատնացոյց է անում կառավարութեան գործողութիւնների մէջ նկատվող հակասութիւնը 1898 թւին եւ այժմ։ «Պետական քարտուղարը, մոցնելով այս նախագիծը, ինքն իրան է հերքում, ասաց Շեդլեր։ Ղեկավարող շրջանների հայեացքների այսպիսի արագ փոփոխութիւնն ի նկատի առնելով՝ կենտրօնը մեծ անվստահութեամբ է նայում նախագծին։ Կենտրօնի կուսակցութիւնը, հարցի վերջնական վճռից առաջ, պահանջում է նախագծի ամենամանրամասն պատճառաբանութիւն։ Օրինագիծը, իր այժմեան ձեւով եւ ծաւալով, չէ կարող ընդունվել։ Կենտրօնը չէ վախենում սէյմի յարձակումից»։ (Հաւանութեան ցոյցեր կենտրօնում). Լեվեցօվ ասում է, թէ պահպանողականները համակրաբար են նայում նախագծին։ Սօցիալ-դէմօկրատ Ֆրօմզ առարկում է նախագծի դէմ։

«National Zeitung»-ում Բասսերման խօսում է յօգուտ նախագծի։ Գիլպերտ բաւարական գիւղացիների դաշնակցութեան անունով համաձայնվում է ընդունել նախագիծը, եթէ նա բաւականաչափ պատճառաբանված կը լինի եւ եթէ նրա բեռը դրված կը լինի ուժեղ ուսերի վրա։

29 յունվարի

ԲԵՐԼԻՆ։ Կայսերական սէյմ։ Նաւատորմի ծրագրի քննադատութիւնը շարունակվում է։ Կոմս Արնիմ (կայսերական կուսակցութիւն) ջերմ կերպով պաշտպանում է նախագիծը։ Ստաս-սեկրետար Պօսադօվսկին ապացուցանում է, թէ միակ հարցը նրանում է կայանում—անհրաժեշտ է արդեօք նաւատորմի ուժեղացումն եւ կարող է արդեօք գերմանական ժողովուրդը դիմանալ կարեւոր ծախքերին։ Ստաստ-սեկրետարն ապա ցոյց է տալիս, թէ որքան աւելացել է ապրանքների ծովային ճանապարհով կատարվող ներմուծումն եւ արտահանութիւնը եւ թէ ինչպէս օր ըստ օրէ աճում է ժողովրդի բարեկեցութիւնը. «Նախագիծը, ասում է նա, երկու ընթերցման ժամանակ եւս, միաձայն ընդունված է դաշնակցական խորհրդից»։ Րիխտերն ասում է, թէ ծովային առեւտրի զարգացումն կատարվեց հէնց այն ժամանակ, երբ զինւորական նաւերը քիչ էին եւ թէ այդ զարգացումն կապ ունի երկրի մէջ տեղի ունեցած տնտեսական զարգացման, կենսական պահանջների եւ գործածութեան բազմացման հետ։ «Ստաստ-սեկրետար Տիրպից, յայտնում է Րիխտեր, ուսումնասիրել է հարցը փոքր նաւատորմի տեսակէտից եւ տայ Աստուած, որ պատմութիւնը իր դատավճիռը չը կարդայ նրա վերաբերմամբ»։ Րիկկերտ ջերմութեամբ պաշտպանում է նաւատորմ ուժեղացնելու գաղափարը։ Լեհ Մօտտին խօսում է հակառակ, իսկ Լիբերմանը եւ լիտօվայի Սմալակիվ յօգուտ նախագծի։ Վիճաբանութիւնները յետաձգված են մինչեւ վաղը։

ՀՌՈՄ։ Արտաքին գործերի մինիստրութեան բիւջէտը քննելու ժամանակ, Վիսկօնտի-Վենօստա ասում է, թէ Իտալիայի յարաբերութիւնները Անգլիայի հետ միշտ պահպանել են փոխադարձ բարեկամութեան եւ վստահութեան բնաւորութիւն։ Արտաքին գործերի մինիստրը համոզված է, թէ Հարաւային Աֆրիկայի պատերազմը չի ունենայ բարդ հետեւանքներ։

ԼՈՐԵՆԶՕ-ՄԱՐԿԷԶԷ։ Լէդի-Սմիթի մօտ գտնվող բօէրների գլխաւոր բանակից հաղորդում են, թէ անգլիական զօրքերը, որոնք գրաւել էին Մօլէնսպրոյտ բլուրը, այս առաւօտ, բօէրների կրակից նեղված, թողին այն։ Անգլիացիները յետ նահանջեցին դէպի իրանց նախկին դիրքերը եւ ապա Տուգելայի հարաւային ափը։

ԼՕՆԴՕՆ։ Ռօբէրտս հաստատում է, թէ Գատէկրի զօրքերը յետ են մղել բօէրներին Պէնկուկից եւ Ֆօգէլ գետից։

ԲՐԻՒՍԷԼ։ Լէյդս պաշտօնապէս հերքում է այն լուրը, թէ պետութիւնները մտադիր են միջամտել Հարաւային Աֆրիկայի գործերում, եթէ անգլիացիները խուժեն հանրապետութիւնների սահմաններից ներս։ Չը կամենալով ժամանակից առաջ յափշտակվել, Լէյդս այնուամենայնիւ հաւատում է, որ բօէրների դրութիւնը հիանալի է։ Նա կարծում է, թէ անգլիացիներին չի աջողվի հասնել Լէդի-Սմիթ։ Լէյդս համոզված է, որ պատերազմը շատ երկար կը տեւէ եւ վերջ ի վերջոյ բօէրները յաղթող կը հանդիսանան։

ԼՕՆԴՕՆ։ Համայնքների ժողովը քննադատում եւ մերժում է զանազան առաջարկութիւններ՝ ուղղելու գահական ճառի պատասխանը։ Ապա Բալֆուր առաջարկում է դադարեցնել վիճաբանութիւնները։ Առաջարկութիւնը ընդունված է 215 ձայնով ընդդէմ 64-ի, իսկ գահական ճառի պատասխան—ուղերձը 229 ձայնով ընդդէմ 39։ Փոքրամասնութիւնը բաղկացած էր իրլանդացիներից։

Պարլամենտին 13 միլիօն ֆունտ ստերլինգի պահանջ է յայտնած 20,000 մարդու պահպանութեան եւ այլ պատերազմական նպատակների համար։

30 յունվարի

ԼՕՆԴՕՆ։ Սպիրմանից յունվարի 28-ին հաղորդում են երեկոյեան լրագիրներին, թէ Բուլլէրի զօրքերը գտնվում են Տուգելայի հարաւային ափում, բայց ժամանակաւորապէս միայն։ Յետ նահանջելը առաջ է եկած ռազմավարութեան եղանակի փոփոխման անհրաժեշտութիւնից։ Զօրքերի ամբողջ կազմը շուտով նոր գործունէութիւն կը սկսէ։ Անգլիական կորուստները չնչին են։

ԼՕՆԴՕՆ։ Այսօր արտաքին գործերի մինիստրութեան մէջ կայացաւ խորհուրդ, որին ներկայ էին բոլոր մինիստրները, բացի Կադօգենից եւ Աչբերնից։

ՎԱՇԻՆԳՏՕՆ։ Սենատ։ Նիստը բաց անելու ժամանակ Օլլէն մտցնում է հետեւեալ վճիռը. «Միացեալ-Նահանգների ժողովուրդը համակրանք է յայտնում հարաւային Աֆրիկայի հանրապետութիւնների ժողովրդին, նրա հերոսական կռւի առթիւ հանրապետութիւնների ազատութիւնը պաշտպանելու համար եւ Միացեալ-Նահանգների կառավարութեան պարտքն է համարում իր միջնորդութիւնը առաջարկել պատերազմի արիւնհեղութեան առաջն առնելու եւ պատուաւոր խաղաղութիւն կնքելու համար։ Ներկայ են ընդամենը մի տասնեակ հոգի սենատորներից։ Առաջարկութեան քննութեան դէմ ոչ ոք բողոք չէ յայտնում եւ առաջ քան թէ մէկը կարող էր մի բան մտածել, առաջարկութիւնն ենթարկվեց քուէարկութեան եւ յայտարարվեց ընդունված։ Սենատորները ժպտալով զոհունակութեամբ իրար երեսին են նայում։ Մի քանիսը, դրանց հետ նաեւ Օլլէն, բարձրաձայն ծիծաղում են։ Սենատոր Ֆրանց առաջարկում է քուէարկել «այո» եւ «ոչ» ասելով։ Օլլէն բողոքում է։ Նախագահը համաձայնվում է նրա հետ, բայց խնդրում է նրան եւս համաձայնվել, որ հարցը նորից ենթարկվի քննութեան եւ չը համարվի լուծված։ Օլլէն համաձայնվում է։

Խմբագիր՝ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ
ԻՍԱՀԱԿ ՄԵԼԻՔ-ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 31 Января 1900 г.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Բ. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆԻ

(Կուկիա, Վօրօնցօվի արձանի հանդէպ)

ամեն օր, բացի կիրակի օրերից:

ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ ԵՆ

Բ. Ա. Նաւասարդեան—11—12 ժ. վիրաբուժութեան, վեներական (սիֆիլիս) և միզասեռ. հիւանդ.

Ն. Մ. Չիկովանի—9—10 ժ. աչքի, ներքին և ականջի հիւանդ.

Զ. Ի. Բաղաշեանց—11—12 ժ. կանանց և երեխաների հիւանդ.

Ի. Զ. Պրօսաեանց—12—1 ժ. ականջի, կոկորդի, քթի և կրծքի հ.

Ա. Պ. Կարապետեանց—1—1½ ժ. ներքին և երեխաների հ.

Ա. Պ. Պօւրկօ—1½—2 ժ. ներքին հ.

ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ

Ի. Զ. Պրօսաեանց—5—6 ժ.

Ա. Ն. Շպակօվսկի—6—7 ժ. ներքին (ելեկտրաբուժութիւն), մանկական և մաշկի հ.

Բ. Ա. Նաւասարդեան—7—7½ ժ.

Վ. Մ. Մակովկովա—[illegible] և ատամների հիւանդութիւն, [illegible]

Վճար 50 կ. [illegible]

Ծ Ց. [illegible] ամեն օր 11—1 ժ.

Հիւանդանոցի վարչութիւն:

83—150 Բժշկապետ Ն. ԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ.

ԹԻՖԼԻՍԻ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Բժ. ՄԽԻԹԱՐ ԳԵՂԻԱՆՕՎԻ

Հիւանդներին ընդունում է ամեն օր, բացի կիրակի օրերից:

Առաւօտները

Վ. Ի. Աճեմեան—ատամների հիւանդ. 8—10 ժ.

Ս. Գ. Մագալօվ—ներքին հիւանդ. 9—10 ժ.

Ս. Յ. Մաւեան—աչքերի, կոկորդի և քթի հ. ամեն օր 10½—12 ժ.

Եփրեմ Գաւրիլօվիչ Գասիտեան—ներքին և երեխաների հ. ամեն օր ժ. 11—12, բացի շաբաթ օրերից:

Ա. Ն. Շպակօվսկի—ներքին հ. 12—1 ժ.

Ա. Ս. Մոսիկօվ—երեխաների հ. երեքշաբթի և ուրբաթ օր. 12—1 ժ.

Վ. Ի. Մարտովէվ—վիրաբուժական հ. 12—1 ժ. և երեքշաբթի օր 3—4 ժ.

Ա. Ն. Թէրթերեան—վեներական, մաշկի և միզասեռ. հ. 1½—2 ժ.

Մ. Ա. Գեղեցկեանց—նեարդային և էլեկտրաբուժութիւն, 1—2 ժ.

Երեկոները

Դ. Ռ. Գեղեանով—ներքին և երեխաների հ. (ծաղկապատւաստութիւն) 5—6 ժ.

Ն. Ն. Թորոսյանց—կանանց և մանկաբարձական, 5—6 ժ. Հիւանդանոցում գտնվում են մշտական մահճակալներ և բժշկական անձնակ խողովակային և [illegible] հիւանդությունների համար:

Վճարը խորհրդի համար—50 կ. Միայնակ սրահներում [illegible] հիւանդանոցի [illegible] Վօրօնցօվի արձանի հանդէպ, տ. Ատաջանով, № 11

Հիւանդանոցի վարչութիւն:

0—17 Միխայիլ Գեղեցկեանց

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

„ՄԻՋՆՈՐԴ“

(Посредникъ)

Գ. Ի. ԵՍԿԻՄՕՎԻՃԻ

Պուշկինեան պողոտա, Բոտանիկեան փողոցի անկիւնում:

Կատարում է զանազան յանձնարարութիւններ տեղական եւ արտաքին գործեր, դիմումներ գրում: Գանձում է տուրքեր, ստանում, կառավարում է տներ... Մանրամասնութիւնների համար խնդրվում է դիմել գրասենեակը: № 3. 0—6

Чистый Какао Блоокеръ

ԿԱԿԱՕ

Թասը նստում է միայն 4 կոպ.

Րօսլէական պատրաստութիւն

Մաքուր եւ սննդարար փոշի

Առաջարկվում է առողջապահների և երեխաների համար:

Питательный Напитокъ

Միակ պահեստ դեղագործական ապրանքների վաճառման Կովկասեան ընկերութեան մէջ: 20—50

ԹԻՖԼԻՍԻ ՆԱՒԹԱՐԴԻՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

վարչութիւնը, համաձայն պայմանագրի 22-րդ և 28-րդ յօդուածների, հրաւիրում է պ.պ. բաժնետէրներին ընդհանուր ժողովի, առաջիկայ փետրուարի 13-ին, առաւօտեան 10 ժամին, քաղաքային տան դահլիճում:

Զբաղմունքների առարկաներն են.

1) Ընկերութեան ծախսերի նախահաշիւ և գործողութեան ծրագրի քննութիւն եւ հաստատութիւնը, նոյնպէս եւ վարչութեանը տալիք հրահանգ համապատասխանութիւն.

2) Ընկերութեան հիմնական կապիտալի աւելացման հարցը:

3) Ժամանակին չը փոխված կվիտանցիաների և խոստումնագրերի ընդունելութեան պայմաններ. 1—4

Շերամի սերմեր Բերքերից և Կրիթի, Բաղդադի ամենալաւ տեսակներից, ընտրած և Կովկասեան կենտրոնական շերամաբուծական կայանի քննութեամբ Թիֆլիսի Մուզէում է ստացէն տեսակ ցեղերի դուրս [illegible] Բաքւում Ա. Մանթաշեանի, Թիֆլիսում Արշակ Սահակեանցի, Երեւանում Պրատերյան, Շուշում Աւանեան Մ. Մարտիրոսեանի:

Ուշադրութիւն.—Ի դէպս հրատարակումը ամեն 6—7 տարին [illegible] Արմաշ, Գենջեան, Տարանի, Արտաշատ եւ այլն: 1—5

Մ ա շ ա լ ե ա ն յ ա ն ձ ն ա ր ա ր

„ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՉԱՐՉԱՐԱՆՔՆԵՐԻ ԵՒ ՄԱՀՎԱՆ ՄԱՍԻՆ“

Բաժանորդագինն է 1 րուբլի. իսկ անմիջապէս յետոյ գինն 1 ր. 50 կոպէկ:

ՓԱՐԻՐԱՐԻ

„ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՆԵԱՆԵՐ“

(Մտածել են ամսագրերի օրինակներ)

ԳԻՆՆ Է 2 Ր. 50 Կ.

Հասցէ՝ Тифлисъ, Авчальская, д. № 13. Գանդերել քն. Տէր-Գաբրիէլեանց, 2—2

ԼԷՕ

ՄԵԼԻՔԻ ԱՂՋԻԿԸ

պատմական վէպ, 753 եր.

(Մնացել են սակաւաթիւ օրինակներ)

ԳԻՆԸ 1 ՌՈՒԲԼԻ 30 ԿՈՊԷԿ

Դիմել Թիֆլիս, «Մշակի» խմբագրութեանը 6—10

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ-ՄԱՍՍԱԺԻՍՏԿԱ

ՕՐԻՈՐԴ ՆՈՒՆԷ ՏՐԴԱՏԵԱՆՑ ԲՕԼՕՏԵԱՆ

Հ—ցէ՝ Красногорская ул. № 14 18 20

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

արտօսով յայտնում է, թէ նրա գրասենեակում մէջ, ներկայ 1900 թիւի փետրուարի 3-ին, ժամը 12-ին, նշանակված է աճուրդ կապալով տալու քաղաքային հողերից մի քանիսը, որ գտնվում է Թիֆլիսի քաղաքի 7-րդ քաղաքամասում, Մտնակ սարի եւ Մարտիրոսի եկեղեցու մէջ... 237 զօլոտնիկից... պայմանների հետ ծանօթանալ ... ամեն օր, 9 ժամից մինչև 12-ը. 2—3

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

արտօսով յայտնում է, թէ նրա գրասենեակում մէջ 1900 թիւի փետրուարի 1-ին, ժամը 12-ին, նշանակված է աճուրդ կապալով տալու քաղաքային հողի 5-ից քառ. սաժենը, որոնք գտնվում են 10-րորդ քաղաքամասում «Լօտկին-Գօրա» ... (Զեկօվի) փողոցի ... ամեն օր, առաւօտեան 9 ժամից մինչև 2-ը: 2—3

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

արտօսով յայտնում է, թէ նրա գրասենեակում մէջ 1900 թիւի փետրուարի 5-ին, ժամը 12-ին, նշանակված է աճուրդ կապալով տալու քաղաքային ... 4 ամենակից ... ծանօթանալ կարող են ... քաղաքային վարչութեան գրասենեակում 4-րդ բաժանմունքում, բոլոր օրերը, առաւօտեան ժամը 9-ից մինչև 2-ը: 2—3

ՇԵՐԱՄԻ ՍԵՐՄ ՊԱՂՏԱՏԻ

Արտասահմանեան ծանօթ զանազան ֆիրմաներից պատրաստված եւ Թիֆլիսի Շերամաբուծական Ուսումնարանում քննված, ամենալաւ կարգի եւ ապրանք բանդրօլով կնքված

ՊԱՂՏԱՏԻ ՇԵՐԱՄԻ ՍԵՐՄ

Ծախվում է յարմար գներով Թիֆլիս, Շողինովի քարվանսարայ, պ. Ս. Կիւրդեկեանի մօտ, №. 19: 4—5

ՇԵՐԱՄԻ ՍԵՐՄ ՊԱՂՏԱՏԻ

BATEAUX A VAPEUR FRANÇAIS N. PAQUET ET C-ie

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱԿԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Կանոնաւոր եւ ուղղակի նաւագնացութիւն ՄԱՐՍԷԼԻՑ ԲԱԹՈՒՄ, չորեքշաբթի օրերը, երկու շաբաթը մի անգամ

Եւ հակառակը՝ Բաթումից Մարսէլ, մանկով Տրապիզօն, Սամսոն եւ Պօլիս: Մեկնում է Բաթումից՝ չորեքշաբթի, 2/14 փետրվարի ՄԻՆԵՐՎ, շոգենաւը, նաւապետ ՇԻՏՆ եւ պաշտօնալեկիւ [illegible] ...

Բաթումից Պարիզ ուղղակի հաղորդակցութեան տոմսակներ տրվում են ամբողջական գնով:

Ամեն մի անգամ կանոնաւոր հաղորդակցութիւն Բաթումի եւ Անտվերպէնի մէջ, ընդունվում ապրանքներ բոլոր Նիւտոնի նաւահանգիստների համար:

Ապրանքներն եւ ճամբորդներն ընդունվում են [illegible] ...

ԲԱԹՈՒՄՈՒՄ—պ. Վիկտոր Քաժոն, նաւակերպակալ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ—պ. Օ. Գ. Բարխ[illegible], Սիոնի փող. Բօլշայա-Վորոնցովի եւ Մաքսագտոյի քարվանսարայ ԲԱԳՎԻ—եղբ. Վ. եւ Ի. Մ. Թիֆլիսեանների, Նավթագերանի փողոց, տուն Կրասիլնիկովի, № 27: ՆՕՎՕՐՕՍԻՅՍԿ—Վլադիկավկազի երկաթուղու առեւտրական գործակալութեան (և. հ. չ.) 19—20

ՀԱՅԹԱՅԹՈՂ

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ

ԴՈՒԱՆ

Ա. ՌԱԼԼԷ եւ ԸՆԿ.

օ ծ ա ն ե լ ի ք ն ե ր

ԱՆԻՒՏԱՅԻ ԱՉՔԵՐԸ

ՕԾԱՆԵԼԻՔ, ՓՈՇԻ և ՍԱՊՈՆ

Մոսկվա. 1) Սոլօդովնիկովի պասաժ:

2) Տվէրսկայա, տուն Սպիրիդօնօվի,

Պետերբուրգ. Նեվսկի, 18:

և Ռուսաստանի յայտնի խանութներում:

Н.С.НИКОЛЬСКІЙ,МОСКВА.

М. 89508

ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Հեղինակ «Ձեռնարկի առևտրական և գործարանական հաշուապահութեան

ՈՒՍՈՒՑԱՆՈՒՄ ԵՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ Է

Երկու սեռի անձանց՝ 4 ամսվայ ընթացքում հաշուապահութիւն գործնականապէս, երաշխաւորելով, և եղած դէպքերում յանձն է առնում պաշտօնի առաջարկել:

ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔԻ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐՆ ԵՆ

Ա) Կրկնակի իտալական հաշուապահութիւն ըստ ամենայն առևտրական ճիւղերի, համերձ նաւթային արդիւնաբերական և կերսինի գործարանական հաշուետուութեան:

Բ) Առևտրական թուաբանութիւն:

Գ) Առևտրական նամակագրութիւն:

Դ) Գեղագրութիւն և ամենաարագ ձեռքերի ուղղելը:

Պարապմունքները սկսվելու են 1900 թւի յունվարի 15-ից, ճաշից յետոյ, և պարբերաբար շարունակվելու են իւրաքանչիւր ՉՈՐՍ ամսից յետոյ. իսկ կիրակի օրերը լինելու են առանձին գործնական պարապմունքներ:

Ցանկացողները թող դիմեն գրաւոր կամ անձամբ 3 ժամից մինչև 6 ժամ երեկոյեան, ՍՈԼՕԼԱԿ, Սերգիեւսկայա փողոց, տուն Լիսիցեանի, № 20:

Վերոյիշեալ հաշուապահութեան ձեռնարկը ծախվում է ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ, հեղինակի մօտ, և Ռուսաստանի բոլոր յայտնի գրավաճառանոցներում: ԳԻՆՆ Է 3 ր. 50 կոպէկ: Օտարաքաղաքացիները գիրքը գնելու համար կարող են դիմել հեղինակին, առանց պօստի ծախս վճարելու: 16—20

Թիֆլիսի Այգեգործական դպրոցը

յայտնում է ի գիտութիւն ընդհանուրի, որ ներկայ 1899 թւի աշնան և 1900 թւի գարնան ծախվում է նոյն այգեգործական դպրոցում, պակասեցրած գներով մօտ 4000 մէկ և երկու տարեկան ամենաընտիր տեսակների մրգեղէն ծառեր և 50,000-ից աւելի զարդածառեր, փշածառեր, մշտադալար և տերևազարդ ծառեր և թուփեր մէկ տարեկան հասակից մինչև հինգ:

(և. հ. չ.) 36—40

ՀԱՅԹԱՅԹՈՂ

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ

ՊԱԼԱՏԻ

1848. 1865. 1882. 1896.

Ա. ՌԱԼԼԷ եւ ԸՆԿ.

ՄՈՍԿՎԱ.

ՕԾԱՆԵԼԻՔ

ՌՕԵԱԼ-ՌԱԼԼԷ

Հոտաւէտ ջրեր, սապոն և պուդրա

ԾԱՂԿԱՅԻՆ ՕԾԱՆԵԼԻՔ.

ՀՈՏԱՒԷՏ ՋՐԵՐ, ՍԱՊՈՆ և ՊՈՒԴՐԱ 6 հոտով.

Շուշան, եասաման, բեգլոա, վիոլէտ, պաչուլի, գելիօտրոպ.

3 ԱՌԱՐԿԱՅԻՑ ԲԱՂԿԱՑԱԾ ԱՐԿՂԸ 2 ՌՈՒԲԼԻ:

МОСКВА, 1) Пассажъ Солодовникова. 2) Тверская, д. Спиридонова.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ, Невскій, 18. М. 59806

Նաև Ռուսաստանի յայտնի դեղատներում:

(հ.) М. 59,806